

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-09-07
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 4269-11

KLAGANDE

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Mora kommun, 792 80 Mora
2. Östnors Gemensamhetsskog samfällighetsförening, Pålsvägen 9, 792 92 Mora

Ombud: Bengt Andersson, Östnor Mörvägen 16, 792 95 Mora

MOTPARTER

1. Ljusdals Väg och Schakt AB, 556383-6682, Box 52, 827 22 Ljusdal
2. Länsstyrelsen i Dalarnas län, 791 84 Falun

SAKEN

Bergtäkt på fastigheten Mora Indor 65:1

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut den 1 juli 2011 i ärende nr 551-684-2011, se domsbilaga 1

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver Miljöprövningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut (dnr 551-684-2011).

Dok.Id 261561

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

BAKGRUND

Ljusdals Väg och Schakt AB (bolaget) ansökte hos Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Dalarnas län (miljöprövningsdelegationen) om tillstånd till täkt av berg och morän på fastigheten Mora Indor 65:1. Ansökan avsåg en s.k. objektstäkt. Materialet skulle utnyttjas till restaureringen av väg 1029. Den delen av väg 1029 som berörs av upprustningen är mellan Jöllen och länsgränsen mot Jämtland. Upprustningen av vägen ska ske i tre etapper (Jöllen-Dyverdalen, Kräckelbäcken-Dyverdalen och Kräckelbäcken-länsgräns mot Jämtland). Miljöprövningsdelegationen meddelade den 1 juli 2011 tillstånd till den sökta verksamheten på fastigheten.

YRKANDEN M.M.

Miljönämnden i Mora kommun (nämnden) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva miljöprövningsdelegationens beslut att medge tillstånd till täkt på fastigheten Indor 65:1.

Östnors Gemensamhetsskog samfällighetsförening har yrkat att mark- och miljödomstolens ska upphäva miljöprövningsdelegationens beslut.

Bolaget har bestitt bifall till överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN*Nämnden*

I Mora kommun finns en översiktplan med integrerade dokumenten grushållningsplanen och miljö-/ naturvårdsplanen. Av grushållningsplanen framgår att ”generellt gäller att kommunen kommer att avstyrka nyexploateringar för täktverksamhet inom strandskyddsområde samt områden där turism, friluftsliv, landskapsbild, kulturminnesfrågor eller naturvården påverkas negativt”. Den föreslagna täkten ligger inom riksintresse för friluftsliv och endast 500 m från reservatgränsen för Mora norra vildmarksområde. Området kännetecknas som ett vildmarksområde där tystnaden är en viktig del av upplevelsen. Lokalisering av en bullrande täkt bedöms komma att påverka naturupplevelse negativt. Av översiktsplanens riktlinjer för vär-

defulla ämnen och material framgår att ”täktverksamhet i möjligaste mån koncentreras till ett fåtal områden inom varje försörjningsområde”.

Nämnden har i ett tidigare tillståndsärende ställt sig positiv till bergtäkt på fastigheten Mora Bonäs s:282. Täkten ligger intill väg 1029 och ca 2 km från reservatgränsen. Täktillstånd har beviljats av länsstyrelsen för 400 000 ton material under en tioårsperiod. Det är knappast förenligt med miljöbalkens intentioner att öppna bergtäkter med några kilometers mellanrum för underhåll av samma vägsträckning.

Det är orimligt för nämnden att ha kännedom om leveransavtal m.m. innan de uttalar sig i en tillståndsfråga. Det borde ingå i den prövande myndighetens underlag. Miljöprövningsdelegationen konstaterar i sin sammanfattande bedömning av bergtäkten på fastigheten att det förvisso finns en täkt några kilometer från platsen, men att man i första hand bedömer den aktuella ansökan. Nämnden anser inte att man kan dela upp prövningarna så de ackumulerade miljöeffekterna inte beaktas. Detta förfaringsätt kan inte vara förenligt med miljöbalken.

Östnors gemensamhetsskog

Tillstånd till täkt bör sökas i närheten av den befintliga täkten. Denna plats utgör en mer lämplig lokalisering eftersom den är mer central för hela den kommande vägupprustningen.

Bolaget

Bolaget har ett avtal med Peab att leverera material till vägen vilket innebär att vägen kan restaureras till en rimlig kostnad. Boggs Grus AB har i ett tidigare skede sökt och beviljats täktillstånd i området i hopp om att kunna leverera material till det företag som ska utföra vägbyggnationen. Det är hård konkurrens om vägprojekten vilket innebär att det är små marginaler. Om bolaget i detta läge nekas täktillstånd hamnar Boggs Grus AB i en fördelaktig monopolsituation som enda aktör i området. Boggs Grus har under vintern 2011 startat upp sin täktverksamhet trots att verksamhetsutövaren inte har någon vägsträcka att leverera till. Detta har försatt bolaget i en svår situation eftersom man har erhållit vetskap om Mora kommuns åsikt om att man inte vill ha två närliggande täkter i denna region. Miljöbalkens

intentioner bör dock vara att en täkt har rätt att öppnas först när det går att uppvisa att ett behov finns.

Bolaget anser vidare att täkttillstånd bör villkoras (särskilt objektstäkter) så att öppnandet av nya täkter medges tillstånd först när sökanden kan visa ett behov genom t.ex. att avtal har slutits med entreprenör. Fördelen med en sådan ordning är att fler kan söka men att inga nya täkter öppnas förrän det finns ett kontrakterat uppdrag som styrker behovet av material.

Miljöprövningsdelegationen

Den del av överklagandet som rör etablering av flera täkter med några kilometers avstånd för underhålla av samma väg sträcka bör prövas av domstolen. Miljöprövningsdelegationens har gjort bedömningen att det korta avståndet mellan täkterna inte är skäl nog att avslå tillståndsansökan.

Peab

Peab är huvudentreprenör. Ljusdals Väg och Schakt har ett avtal som underentreprenör åt Peab. Peab anser att det är olämplig att öppna bergtäkter med några kilometers mellanrum. Mora kommun borde inte ställt sig positiv till en tillståndsansökan från en lokal entreprenör som inte har uppdrag att utföra entreprenaden. Följden av detta blir således att den som har täkttillstånd i närheten av ett projekt blir ensam på marknaden. Det medför att den kan styra prisnivån samt tillgängligheten till krossmaterial.

UTREDNING I MÅLET

Utredningen i mark- och miljödomstolen är i huvudsak densamma som vid miljöprövningsdelegationen. Mark- och miljödomstolen har dock inhämtat yttrande från Konkurrensverket och Naturvårdsverket.

Konkurrensverket

Konkurrensverket har inte genomfört någon undersökning eller kartläggning av konkurrensförhållandena på marknaden för berg- och moränmateriel i den aktuella regionen, deras yttrande avser generella synpunkter på konkurrenssituationen inom

för branschen. Bergmaterial är en produkt som har ett mycket lågt värde i förhållande till sin vikt. Transportkostnaderna av bergmaterial utgör därför en stor del av totalkostnaden för produkten. De höga transportkostnaderna medför att det sällan är lönsamt att transportera bergmaterial längre sträckor. De höga transportkostnaderna medför att den relevanta marknaden för en bergtäkt oftast är regional eller lokal. Tillsammans med en av miljöhänsyn restriktiv tillståndsgivning begränsas antalet potentiella konkurrenter på varje sådan marknad. Konkurrenstrycket på många av dessa marknader är svagt och kan liknas vid ett monopol. Att på en sådan marknad ge utrymme för ytterligare en aktör kan i hög grad bidra till en förbättrad konkurrenssituation.

Naturvårdsverket

Det är särskilt viktigt vid nyetablering av en täkt att ta ställning till dels om det innebär en god hushållning att bryta täktmaterial, dels om täktens lokalisering är lämplig med hänsyn till det intrång i miljön som en täkt innebär. Det förhållandet att täktmaterial utgör en begränsad resurs som motiverar att man särskilt prövar behovet av tækten. Detta sker genom tillämpning av främst bestämmelserna i 2 och 3 kap. miljöbalken. På fastigheten Mora Bonäs s:282, några kilometer från det aktuella området, finns en påbörjad täkt med likvärdigt material. Av tillståndet framgår att lokaliseringen är vald med hänsyn till de planerade förstärkningsåtgärderna av väg 1029. Båda täkterna är väl lokaliserade för vägetapp 1 och 2 och ligger något längre från etapp 3 av vägbygget.

Naturvårdsverket anser att man vid bedömningen av behov av tækten föreligger måste beakta tillgången av material från den befintliga tækten. Naturvårdsverket delar nämndens bedömning att det knappast är förenligt med miljöbalkens intentioner att öppna en ny täkt några kilometer från en befintlig täkt för att underhålla av samma vägsträckning om materialet i den befintliga tækten är tillräckligt för vägsträckningens behov. Bolaget har således inte visat att det föreligger något behov av tækten. Bolaget anger att det är stor ekonomisk vikt att kunna styra över tækten för att bland annat slippa mellanhand i förädlingen av material. Om konkurrensskäl skulle tillmätas betydelse i den mening som entreprenören gör gällande skulle det vara omöjligt att avslå en ansökan med motiveringen att behovet kan tillgodoses

med material från en annan täkt. Det som bolaget har anfört om konkurrens saknar relevans för prövningen.

Det aktuella området ligger inom riksintresse för friluftsliv och ca 500 m från gränsen till Mora Norra Vildmark. Enligt 3 kap. 1 § miljöbalken ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmänsynpunkt god hushållning. Detta innebär att i situationer då det föreligger konkurrens mellan allmänna och enskilda behov inom ett område och dessa behov inte går att förena ska företräde ges åt en sådan användning som medför god hushållning från allmän synpunkt. Med hänsyn till att behovet av material är tillgodosett av befintlig täkt och det finns konkurrerande naturvårds- och fritidsintressen anser Naturvårdsverket att mark- och miljödomstolen ska bifalla överklagandet.

DOMSKÄL

Vid en prövning av en ansökan om täktverksamhet ska en allsidig prövning av frågor som rör hushållning och biologiskt mångfald ske. Som grund för prövningen gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken liksom hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken. De frågor som mark- och miljödomstolen främst har att bedöma är om beslutet om tillstånd för den aktuella verksamheten är förenlig med principen om god hushållning med naturresurser och lokaliseringsprincipen.

Enligt äldre bestämmelser i miljöbalken skulle en prövning av en ansökan om tillstånd till täktverksamhet innehålla en avvägning mellan behovet av material och befarade skador på miljön (se dåvarande 12 kap. 2 § miljöbalken, i dess lydelse före den 1 juli 2009). Från och med 1 juli 2009 har den särskilda bestämmelsen upphört att gälla. Av förarbetena (prop. 2008/09:14) anges att ändringen var ett led i regeringens strävan att minska företags administrativa bördor och skapa ett enklare och mer ändamålsenligt regelverk. I ovan nämnda proposition anges vidare att ändringen bedömdes kunna gynna konkurrensen, branschen hade i olika sammanhang framfört att den nuvarande behovsprövningsregeln i miljöbalken riskerat att hämma

konkurrensen. I förarbetena framhålls att frågan om resurshushållning även efter denna förändring ska beaktas vid prövningen genom tillämpning av 2 kap. och 3 kap. miljöbalken. En ansökan kan sålunda avslås med motiveringen att behovet kan tillgodoses med material från en annan täkt (prop. 2008/09:14 s. 13). I ansökan om tillstånd ska sökanden visa att det är förenligt med god hushållning att utvinna materialet.

Det kan i detta sammanhang noteras att Miljööverdomstolen i en dom den 25 april 2012 (mål nr M 5176-11) uttalat att behovet av täktmaterial har betydelse för lokaliseringsbedömningen. När det gäller bergtäkter finns normalt goda möjligheter att överväga alternativa lokaliseringar. Om det material som ska utvinnas kan ersättas med andra täkter eller om det finns andra närbelägna områden som skulle vara bättre att exploatera för täktverksamhet, kan i och för sig lokaliseringen bedömas som olämplig med stöd av 2 kap. 6 § miljöbalken.

Av det anförda framgår att hänsyn kan tas till att konkurrensen inte hämmas men som vid all miljöprövning måste denna omständighet ställas mot andra viktiga intressen och vilka konsekvenser tillåtandet av denna täkt skulle få för dessa.

Bolaget har förklarat att det är av stor ekonomisk vikt att kunna styra över täkten dels för att slippa en mellanhand i förädlingen av materialet, dels för att kunna styra krossningen till den tid då materialet behövs för vägbyggnationen. Om bolaget inte skulle få tillstånd innebär detta att det endast finns ett täkttillstånd i närheten av vägen vilket skulle leda till att innehavaren av denna täkt ensam kommer att kunna styra prisnivån samt tillgängligheten till krossmaterial

Av utredningen i målet framgår att det planerade täktområdet ligger ca 2,5 mil från Älvdalen nära väg 1029. Brytområdet ligger på den södra delen av aktuellt höjdområde. Växligheten på den övre delen av höjden domineras av gles tall- och gran-skog. Höjdområdet avgränsar i öster av våtmark och tjäror. Terrängen övergår ner mot våtmarksområdena ned gles skog och sly. Brytområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv. Naturreseptatet Mora Norra vildmark ligger ca 500 m norr om det

tilltänkta täktområdet. Det finns ingen bebyggelse inom 1 km radie från brytområdet.

Några kilometer söder om den täkt som ansökan avser finns en befintlig täkt. Täktverksamhet bedrivs av Boggs Grus AB som i tillstånd från miljöprövningsdelegationen i Dalarnas län den 30 juni 2010 erhållit tillstånd för uttag av 400 000 ton berg och morän. Syftet med täkten är att framför allt tillgodose behoven av ballast till försträckningsarbeten av väg 1029. Efter att dessa förstärkningsarbeten är utförda är avsikten att förse marknaden i norra Dalarna med material från täkten.

Det är således frågan om två objektstäkter som i första hand ska användas för att tillgodose behovet av material för förstärkningsarbeten av samma vägsträcka. Det har i målet framkommit att behovet för reparation av vägsträcka kan tillgodoses med material från en täkt (ca 300 000 ton). Av utredningen i målet framgår inte att det skulle vara någon skillnad i kvalitén det material som kommer att brytas i respektive täkt. Det finns heller inga uppgifter om att det föreligger något behov av det täktmaterial för andra områden än förstärkningsarbetet av väg 1029. Med beaktande av att marknaden för ballast är relativt lokal/regional kommer tillåtlighet till ytterligare en täkt enligt mark- och miljödomstolens bedömning innebära att det föreligger en överkapacitet. Behovet av material kan tillgodoses med material från den befintliga täkten i området.

Vid varje lokaliseringsprövning ska som påpekats ovan en allsidig bedömning av platsens lämplighet göras. I förvarande fall skulle bergtäkten på fastigheten innebära ett intrång i en orörd och tyst miljö. Brytningsområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv och ca 500 m från brytområdet finns ett särskilt skyddsvärt område i form av ett Mora norra naturreservat.

Vid en samlad bedömning och särskilt med beaktande av behovet av objektstäkten saknas och att det finns motstående allmänna intressen i form av riksintressen och närheten till särskilt skyddsvärt område finner mark- och miljödomstolen att det finns skäl att bifalla överklagandena. Länsstyrelsens beslut ska därför upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 28 september 2012. Prövningstillstånd krävs.

Claes-Göran Sundberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Claes-Göran Sundberg, ordförande, och tekniska rådet Staffan Ljung samt de särskilda ledamöterna Berit Goldstein och Lauri Sankari. Föredragande har varit beredningsjuristen Annica Johansson.

BESLUT

1(12)

2011-07-01

Dnr 551-684-2011

Anl nr 2062-062a

Miljöprövningsdelegationen

LJUSDALS VÄG OCH SCHAKT AB
 BOX 52
 827 22 LJUSDAL

NACKA TINGSRÄTT
 Enhet 4

INÅG: 2011-08-12
 MÅLNR: M 4269-11
 AKTBIL: 4

Tillstånd enligt 9 kapitlet miljöbalken

Anläggning:	Indor, 2062-062a
Fastighet/Kommun:	Mora Indor 65:1, Mora kommun
Koordinater:	6814500, 1456380
Materials lag/Kvantitet:	Berg och morän/300 000 ton
Tillståndstid:	2021-12-31
Prövningsgrund:	10.20 B Täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg.
Övriga:	10.50 C Anläggning för krossning av berg. 90.140 C Användning av avfall för anläggningsändamål.

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Dalarna lämnar Ljusdal Väg & Schakt AB (org.nr. 556383-6682), nedan kallat bolaget, tillstånd enligt 9 kapitlet miljöbalken att på fastigheten Indor 65:1 i Mora kommun bedriva täkt av berg och morän.

Tillståndet omfattar ett uttag av 300 000 ton berg och morän. Tillståndet omfattar avbanning, schaktning, borrhning, sprängning, skutknackning, krossning, sortering, lagring, lastning och transporter av material. Verksamheten omfattar även uppställning av mobilt krossverk och sorteringsverk samt återvinning av schaktmassor.

Tillståndet gäller till och med den 31 dec 2021.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet med stöd av 6 kap 9 § miljöbalken.

Villkor för verksamheten

Allmänt

1. Verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vad bolaget har angivit i ansökningshandlingar eller i övrigt åtagit sig i ärendet, om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Gränsen för verksamhetsområdet samt fixpunkter ska i terrängen utmärkas på väl synligt sätt innan avbaning och brytning påbörjas. Markeringarna får inte döljas eller rubbas under exploateringstiden.
3. Vid branter högre än tre meter ska under hela verksamhetstiden finnas ett nätstängsel som är minst 180 cm högt och förhindrar människor och djur att komma fram till kanten. Stängslet ska vara väl förankrat i marken.
4. På arbetsplatsen ska hållas god ordning. Förslitet material, skrot och dylikt ska omhändertas.

Arbetstider

5. Verksamhet får bedrivas måndag – torsdag kl 06.00 - 20.00.

Buller, vibrationer och luftstötvägor

6. Buller från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än
50 dB(A) vardagar måndag – torsdag dagtid (kl 07.00 - 18.00)
40 dB(A) nattetid (kl 06.00 - 07.00)
45 dB(A) kvällstid (kl 18.00 – 20.00)
Momentana ljud nattetid (kl 06 - 07) får ej överskrida 55 dB(A).

Ett överskridande av de angivna begränsningsvärdena ska åtföljas av omedelbara och tillräckliga åtgärder för att begränsningsvärdet ska innehållas vid tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

7. Vibrationer får i berörda bostäder inte överstiga 4 mm/s mätt som toppvärde (Svensk Standard SS 460 48 66) uttryckt som högsta hastighet i vertikalled.
8. Luftstötvägor till följd av sprängningar får vid bostäder inte överstiga 100 Pa uttryckt som frifältvärde.

Utsläpp till vatten

9. Vatten från täktområdet ska ledas till en sedimentationsdamm. Dammens storlek, utformning och utlopp ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten.
10. Lägsta nivå för täktbotten ska vara >2 meter över den högsta grundvattennivån.

Utsläpp till luft

11. Uppstår problem med damning från verksamheten ska åtgärder för att begränsa damningen vidtas. Dammbindning ska ske med vatten eller med ett dammbindningsmedel som anmälts till och godkänts av tillsynsmyndigheten.

Kemikalier och farligt avfall

12. Inom verksamhetsområdet ska en hårdgjord och tät yta finnas. All hantering av farliga varor, exempelvis tankning, oljebyte och underhåll ska ske på den täta ytan. När verksamhet inte pågår ska flyttbara maskiner och lastbilar stå uppställda

på ytan eller på annan plats med motsvarande egenskaper.

Detta villkor gäller inte kross- och sorteringsverk. Dessa ska dock hanteras och ställas upp på ett sådant sätt att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske.

13. Petroleumprodukter, oljor, andra farliga varor samt farligt avfall ska förvaras i tank eller liknande med invallning som rymmer hela tankens volym. Det ska finnas regnskydd över tanken som hindrar nederbörd från att fylla invallningen. Alternativt kan dubbelmantlad tank eller tank med inbyggd invallning användas. Tankar ska vara försedda med påkörningsskydd. Oljefat, smörjoljor och övriga kemiska produkter ska förvaras i låst utrymme.
14. Medel och utrustning för sanering av olje- och kemikaliespill ska finnas lättillgängligt vid verksamheten.

Efterbehandling

15. Förslag till slutlig efterbehandling ska redovisas för tillsynsmyndigheten senast två år innan tillståndstiden går ut. Täcktområdet ska vara efterbehandlat och anmält för slutbesiktning inom tillståndstiden såvida inte tillsynsmyndigheten beslutar om annat.

Bemyndigande

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap 25 § miljöbalken till tillsynsmyndigheten att vid behov meddela villkor om sedimentationsdammens utformning och utlopp samt efterbehandling av täkten.

Igångsättningstid

Den med tillståndet avsedda verksamheten ska ha satts igång senast två år efter det att beslutet har vunnit laga kraft annars förfaller tillståndet.

Säkerhet

Säkerhet för efterbehandlingsarbeten har ställts med 390 000 kronor. Säkerheten utgörs av bankgaranti nr 8103-4 595 919 357-3 ställd av Swedbank i Ljusdal.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Bolagets motiv till planerad täktverksamhet är att producera material till den planerade restaureringen av väg 1029. Brytningen kommer att följa projektplanen för vägens byggande.

Samråd

Samråd har skett med Länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och med de enskilda som har antagits bli särskilt berörda av verksamheten. Samrådet har skett genom direktinformation till närliggande fastigheter och andra berörda så som jakt- och fiskevårdsföreningar.

Verksamheten är, enligt 3 § förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar, av den typ som alltid kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Samråd har därför även genomförts med Skogsstyrelsen och Trafikverket. Samrådet har skett genom direktinformation.

Ärendets handläggning

Bolagets tillståndsansökan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning kom in den 1 mars 2011. Ansökan, inklusive miljökonsekvensbeskrivningen, kungjordes den 1 april i tidningarna Dala-Demokraten, Mora Tidning och Falukuriren. Ärendet har sänts på remiss till Skogsstyrelsen och Miljönämnden i Mora kommun. Handlingarna har hållits tillgängliga för allmänheten hos aktförvararen på kommunkansliet, Mora kommun. Yttranden har kommit in från Skogsstyrelsen, Östnors Gemensamhetsskog samt Miljönämnden.

Sökanden har beretts tillfälle att lämna synpunkter på de yttranden och remissvar som inkommit och vad som i övrigt tillförts ärendet.

Orientering

Lokalisering

Verksamheten planeras att lokaliseras till fastigheten Indor 65:1 i Mora kommun. Verksamhetsområdet ligger fågelvägen ca 2,5 mil NE om Älvdalen nära väg 1029. Brytområdet ligger på södra delen av aktuellt höjdområde. Växtligheten på övre delen av höjden domineras av gles tall- samt granskog. Höjdområdet avgränsas i öster av våtmark i anslutning till Skalhusbäcken och i norr av våtmarker och tjärnar. Nedre delarna av höjden övergår till flackare terräng ner mot våtmarksområden med gles skog överst och mer sly i nedre delarna. Undervegetationen i området domineras av ljung, vitlav, blåbärs- och lingonris.

Planbestämmelser

Inga motstående intressen har noterats i Mora kommuns översiktsplan (2006). Dock ligger brytområdet inom riksintresse för friluftsliv. Naturreservatet Mora Norra vildmark ligger ca 500 m norr om det tilltänkta brytområdet. Det finns ingen bebyggelse inom 1 km radie från brytområdet.

Ansökan med åtaganden och slutliga yrkanden

Bolaget ansöker om tillstånd till nyetablering av täktverksamhet på fastigheten Indor 65:1 i Mora kommun. Täktverksamheten omfattar avbaning, schaktning av morän, borrhning och sprängning av berget med efterföljande krossning och vidareförädling av materialet. I ansökan ingår även uppställning av kross- och sorteringsverk samt ansökan om möjlighet till återvinning av schaktmassor.

Ansökan omfattar uttag av 300 000 ton berg och morän under 10 år.

Bolaget yrkar följande villkor för verksamheten:

- Gränsen för verksamhetsområdet ska markeras ut tydligt i terrängen. Vid bergslänter där risk för fallskada föreligger ska stängsel sättas upp.
- Verksamhet får bedrivas måndag-torsdag 06.00 – 20.00.

- Buller från verksamheten får ej ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än 50 dB(A) (dagtid vardagar) respektive 45 dB(A) (kvällstid samt dagtid helgdagar) och 40 dB(A) (natttid).
- Uppstår problem med damning från verksamheten ska åtgärder vidtas för att begränsa damningen.
- Vibrationer till följd av sprängning får vid närmaste bostäder inte överstiga riktvärdet 4 mm/s (Svensk Standard SS 460 48 66), uttryckt som högsta hastighet i vertikalled. Luftstötvägor orsakade av sprängningar ska understiga värdet 100 Pa (frifältsvärde).
- Oljor, drivmedel och ev. övriga kemikalier ska förvaras så att risken för förorening av mark och vatten minimeras. Drivmedel ska förvaras i transportgodkända tankar. Oljor ska förvaras i låsta, täta förvaringsutrymmen. Absorptionsmedel ska alltid finnas tillgängligt i tälkten.
- Lägsta nivå för täktbotten ska vara >2 meter över den högsta grundvattennivån.
- Hänsyn ska tas till den slutliga efterbehandlingen (enligt redovisad efterbehandlingsplan) vid utformning/brytning av tälkten. Om verksamheten skulle upphöra innan tillståndstiden löper ut/innan exploatering skett enligt tälktplan ska efterbehandling ske i samråd med berörda parter utifrån de då befintliga förhållandena och förutsättningarna. Tälktområdet ska vara efterbehandlat inom tillståndstiden om ej annat beslut ges från tillsynsmyndigheten.

Bolaget kommer att ställa en ekonomisk säkerhet för fullgörandet av områdets efterbehandling. Säkerheten kommer att ställas i form av en bankgaranti.

Alternativa lokaliseringar har behandlats i ansökan.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Teknisk beskrivning

Allmänt

Av ansökningshandlingarna och vad sökanden i övrigt angett framgår bl.a. följande. Tälkten är en s.k. objektstakt för att producera material till den av Trafikverket planerade restaureringen av väg 1029.

Verksamhetsbeskrivning

Brytområdet avbanas innan schaktning och sprängning startar. Antalet sprängningar beror på vägarbetets gång och på salvans storlek. En sprängsalva vid denna typ av takt motsvarar vanligen ca 10000 - 25000 ton berg. Före sprängning sker alltid följande:

- Information till närboende om så önskas.
- Avspärrning av tillfartsvägar och varningsskyltar.
- Före sprängning ges varningssignal.
- All sprängning sker under dagtid.

Arbetsiderna för verksamheten kommer normalt att vara mån- tor 06.00 – 20.00, normalt kommer utlastning från tåkten att ske mån – tor mellan 06.00 – 18.00.

Efter loss hållning transporteras berget med hjälp av lastmaskiner till krossanläggningen. Nedkrossningsgraden beror på vilket material som efterfrågas. Block som är för stora för att matas i förkross, knackas ned med en hydraulhammare s.k. skuthantering. Från efterkrossen förs olika fraktioner av krossat material till separata upplagshögar.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft består främst av damm och avgaser. De huvudsakliga dammkällorna orsakas av krossning, siktning och vid transporter.

Utsläpp till vatten

Verksamheten i tåkten kan förorena mark och vatten genom t.ex. ett oljespill från maskiner och fordon vid hantering och förvaring. Kväveföreningar uppkommer vid sprängningar.

Buller och vibrationer

Buller uppkommer vid flera av aktiviteterna i en bergtåkt, främst vid borrning, knackning och krossning.

Vibrationer skapas inom tåktområdet av den maskinella utrustningen. Det som kan orsaka störning utanför tåktområdet är markvibrationer som orsakas av sprängningen. Vid sprängning uppstår även en s.k. luftstöt våg när luftmassan runt sprängningsplatsen sätts i rörelse.

Kemikaliehantering

Vid verksamheten i tåkten förvaras huvudsakligen diesel, smörjoljor och fetter. Diesel förvaras i transportgodkända tankar som medföljer de maskiner som används. Uppställning av tankar kommer att ske på sådan plats att den inte utsätts för risker att bli påkörd. Absorptionsmedel kommer att finnas på platsen för att kunna ta tillvara eventuellt oljespill. All förvaring och hantering av kemiska produkter och drivmedel kommer att ske på ett sådant sätt att mark, grund- och ytvatten inte förorenas vid eventuellt spill.

Avfalls hantering

På arbetsplatsen ska det vara ordning och reda. En miljöstation med fungerande källsortering kommer att finnas.

Transporter

Transporter från tåkten till vägarbetet har beräknats till ca 16 st per dag. Antalet kan dock komma att variera beroende på efterfrågan till vägprojektet.

Efterbehandling av tåkt

Ett förslag till efterbehandling är att bergväggarna exponerade mot sydväst med högre pallhöjder sparas. Dessa ger möjlighet till klippavsatser åt rovfåglar. Säkerheten runtom branta partier tillgodoses genom skyddshylla och stängsel alt. jordvall.

Kontrollfrågor

Verksamheten kontrolleras med ett egenkontrollprogram, där ingår driftkontroll d.v.s. daglig kontroll av maskiner och utrustning. Buller och vibrationsmätning utförs om

klagomål inkommer. Bolaget åtar sig att hålla god uppsikt över ev. uppsamlat ytvatten. Vid misstanke om förorening ska åtgärder vidtas och provtagning utföras.

Ställande av säkerhet

Bolaget kommer att ställa en ekonomisk säkerhet för fullgörandet av områdets efterbehandling. Säkerheten kommer att ställas i form av en bankgaranti.

Miljökonsekvensbeskrivning

Alternativa lokaliseringar

Bolaget har redovisat ett antal alternativa lokaliseringar, men samtliga har fallit bort av olika anledningar. Karteringen av lämpliga alternativ har fokuserat på områden med lämplighet utifrån transportavstånd, avstånd till närboende, kultur- och miljöhänsyn, geologi, topografi med avseende på brytmöjligheter samt hydrologiska aspekter.

I närheten av föreslaget område finns en befintlig täkt. Syftet med att öppna en ny täkt trots att en befintlig finns är att kunna genomföra vägprojektet på bästa möjliga sätt, prismässigt och praktiskt. För bolaget är det av stor ekonomisk vikt att kunna styra över täkten. Dels för att slippa en mellanhand i förädlingen av materialet, men även för att själv kunna styra krossningen till den tid då material behövs för vägbyggnationen. Andra fördelar med föreslagen täkt jämfört med befintlig är avståndet från täktområdet till vägprojektet, föreslagen täkt ligger bättre placerad för etapp 2 och 3 än befintlig täkt. Föreslagen täkts utfart medför inga problem för trafik med tung last samt fri sikt.

Nollalternativ

Bolagets egna befintliga täkt i närområdet ligger i Oxberg, 4 mil bort vilket medför att den faller bort som ett rimligt alternativ.

Lokaliseringen för den tilltänkta täkten är central med avseende på restaureringen av väg 1029 dit materialet är tänkt att levereras. Bergtäktens lokalisering innebär korta transporter, låga (marknadsmässiga) kostnader och stora miljövinster. Om tillstånd inte medges den sökta verksamheten blir konsekvenserna för bolaget att restaureringsarbeten inte kan genomföras till en rimlig kostnad.

Omgivningspåverkan

Verksamhetens påverkan på omgivningen utgörs av buller, vibrationer, utsläpp till luft samt utsläpp till vatten. Bolaget har beskrivit vilka åtgärder som ska vidtas för att minimera effekterna av påverkansfaktorerna.

Täktverksamheten bedöms inte påverka grundvattnet. Om behov uppstår anläggs inom området ett dräneringsdike för uppsamling av ytvatten som leds till en sedimentationsbassäng / dike med oljefälla. Täktbotten kommer att luta ett par grader mot sydväst för att åstadkomma en naturlig avrinning. Eventuellt uppkommet oljespill omhändertas och borttransporteras av behörig. Från bassängen leds vattnet vidare för att infiltreras i omgivningens moränmark. Bolaget åtar sig att hålla god uppsikt över vattnet och vid eventuella misstankar om förorenat vatten ska åtgärder vidtas omgående.

Drivmedel och smörjoljor är de kemiska produkter som vid de tillfällen de hanteras och förvaras inom täktområdet kan komma att innebära risk för förorening av mark och grundvatten vid spill. Utsläpp av avgaser kommer att ske dels från maskinerna och även

vid transporter till och från tåkten. Transporter ska planeras så att transportavståndet minimeras vilket minskar utsläpp av avgaser.

Hänsynsreglerna

Bolaget har i ansökan redogjort för de allmänna hänsynsreglerna och hur de arbetar för att uppfylla dem.

Samråd

Vid samrådet med myndigheter har följande framkommit: Närheten till befintlig täkt Rymdalen har påpekats vilket särskilt skulle bemötas i ansökan. Placeringen utifrån kommunens vägledande dokument d.v.s. översiktsplan med bilagor, bör redogöras för. Närheten till Mora Norra vildmark vilket kommunen menar kan påverka naturupplevelsen och samt en ev. utvidgning av reservatet negativt.

I ett senare skede har det framkommit att synpunkter i samrådet från Östnors Gemensamhetsskog inte kommit med. I sitt yttrande (vilket sökande fått tillsänt sig senare) skriver de att det är svårt att bilda sig en uppfattning och ha synpunkter på rubricerade verksamhet genom en annons i tidningen och eventuellt telefonsamtal. Därför föreslår de att sökande kallar till ett samrådsmöte där de redovisar var och varför ytterligare en bergtäkt ska öppnas i området. Det bör finnas möjlighet att undersöka så att inte bergtåkten placeras så att höga naturvärden riskerar att gå till spillo.

Skogsstyrelsen och Trafikverket har inte inkommit med några synpunkter under samrådet.

Yttranden

Skogsstyrelsen kommenterar att inga kända naturvärden berörs men har i övrigt inga synpunkter på ansökan.

Östnors Gemensamhetsskog anser att länsstyrelsen inte bör lämna tillstånd med tanke på att det redan finns en täkt i området. Om länsstyrelsen lämnar tillstånd till denna täkt är det risk att det blir ytterligare täkter eftersom andra entreprenörer kan få uppdraget till de återstående etapperna.

Miljönämnden avstyrker ansökan om tillstånd till täkt på fastigheten Indor 65:1. Nämnden hänvisar i sitt yttrande till grushållningsplanen i Mora kommun där det framgår att "Generellt kommer kommunen att avstyrka nyexploatering för täktverksamhet inom strandskyddsområden samt områden där turism, friluftsliv, landskapsbild, kulturminnesfrågor eller naturvärden påverkas negativt". Enligt samrådsunderlaget ligger förslag till bergtäkt endast ca 500 m från reservatsgräns. Mora Norra Vildmarksområde profileras som ett vildmarksområde där tystnaden är en viktig del av upplevelsen. En lokalisering av en bullrande bergtäkt, under en tillståndstid av 10 år nära reservatet med vildmarksprägel, bedöms påverka naturupplevelsen negativt.

Av översiktsplanens riktlinjer för värdefulla ämnen och material framgår, att "Täktverksamhet ska i möjligaste mån koncentreras till ett fåtal områden inom varje försörjningsområde". Miljönämnden har i tidigare tillståndsärende ställt sig positiva till bergtäkt på fastigheten S:282. Tåkten ligger strax intill väg 1029 och ca 2 km från reservatsgräns. Täktillstånd har beviljats av länsstyrelsen för 400 000 ton material under 10 års tid. Miljönämnden anser att det knappast är förenligt med miljöbalkens

hushållningsregler att öppna bergtäkter med några kilometers mellanrum för underhåll av samma vägsträckning.

Bolagets bemötande av uppgifter

Bolaget har fått möjlighet att bemöta de yttranden som kommit in. Man anser att de synpunkter som kommit in redan behandlats i samrådet och i ansökan och har därmed avstått från att yttra sig ytterligare. Av de synpunkter man tidigare lämnat i bl.a. samrådet framgår:

Kommunens riktlinjer i enlighet med grushushållningsplanen, att "avstyrka nyexploatering för täktverksamhet inom strandskyddsområden samt områden där turism, friluftsliv, landskapsbild, kulturminnesfrågor eller naturvården påverkas negativt" är krav som även berör befintlig täkt Rymdalen vilken beviljats tillstånd. Den tid som den aktuella täktverksamheten ska pågå bör ses som en fördel i regionen. En objektstäkt med avslut efter ett genomfört vägprojekt måste anses som det optimala utifrån av kommunen ovan ställda riktlinjer.

Angående kommunens grushushållningsplan framgår att "täktverksamhet ska i möjligaste mån koncentreras till ett fåtal områden inom varje försörjningsområde samtidigt som möjligheten till pris konkurrens måste underlättas". Sökande anser att detta är ett mycket betydelsefullt och viktigt argument, speciellt i känsliga områden.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivningen

Enligt Miljöprövningsdelegationens bedömning uppfyller miljökonsekvensbeskrivningen kraven i 6 kap. miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningen ska därför godkännas.

Val av plats

Enligt 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken ska det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön, i den utsträckning det inte är orimligt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Föreslagen täkt ligger i närheten av ett naturreservat, men med tanke på täktens läge i förhållande till reservatsgränsen och att arbete enbart kommer att ske under den tid vägbygget pågår bedömer Miljöprövningsdelegationen att de två intressena är förenliga.

Planförhållande

Enligt Mora kommuns översiktsplan ligger berörd fastighet inom riksintresse för friluftslivet. Förutsättningar för att områdets friluftsvärden ska behållas är "att karaktären av väglös vildmark med otämjda vatten bevaras. Områdets värden kan reduceras genom vattenreglering, vägbyggnad, icke-naturanpassat skogsbruk samt annan större exploatering. Miljöprövningsdelegationens bedömning är att verksamheten inte påverkar riksintresset i sådan utsträckning att det inte går att förena med en från allmän synpunkt lämplig och långsiktig användning av markresurserna.

Miljökvalitetsnormer

Tillstånd får enligt 16 kap. 5 § miljöbalken inte meddelas för en ny verksamhet som medverkar till att en miljökvalitetsnorm överträds. Verksamheten medverkar inte till att någon miljökvalitetsnorm överträds.

Miljökvalitetsmål

Den planerade verksamheten kommer att påverka några av de nationella och regionala miljömålen, t ex God bebyggd miljö och Begränsad klimatpåverkan.

Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att verksamheten inte i någon betydande mån kommer att motverka möjligheten att uppnå de nationella och regionala miljömålen.

Utsläpp till luft och buller bedöms komma att begränsas till en acceptabel nivå genom de villkor som föreskrivs i detta beslut.

Motivering av villkor

Allmänt

Villkoren syftar till att binda bolaget vid de åtaganden som gjorts i ansökan under ärendets handläggning. Det innebär att bolagets åtaganden och utfästelser blir bindande även om de inte kan kopplas till ett specifikt villkor.

Arbetstider

Villkoret är formulerat i enlighet med bolagets yrkande.

Buller, vibrationer och luftstötvägor

Villkoren ligger i linje med de yrkanden och åtaganden bolaget angett och är att betrakta som normalvillkor för denna typ av verksamhet.

Utsläpp till vatten

Den närmare utformningen av sedimentationsdammen och dess utlopp bestäms lämpligen i samråd med tillsynsmyndigheten. Miljöprövningsdelegationen överlåter till tillsynsmyndigheten att meddela de ytterligare villkor som kan behövas i denna del.

Utsläpp till luft

Om problem skulle uppstå med damning ska åtgärder vidtas i samråd med tillsynsmyndigheten.

Kemikalier och farligt avfall

Villkoren ligger i linje med de yrkanden och åtaganden bolaget angett och är att betrakta som normalvillkor för denna typ av verksamhet.

Efterbehandling

För att möjliggöra mindre ändringar av den i ansökan föreslagna efterbehandlingen bör ett slutligt förslag till efterbehandling redovisas senast två år innan tänkten ska vara avslutad. Miljöprövningsdelegationen anser att detta är en tillsynsfråga och överlåter därför godkännandet av den slutliga efterbehandlingsplanen till tillsynsmyndigheten.

Ekonomisk säkerhet

Enligt 16 kap 3 § miljöbalken samt 9 kap. 6 a § får tillstånd för sin giltighet göras beroende av att den som avser att bedriva verksamheten ställer säkerhet för kostnaderna för det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som

verksamheten kan föranleda. För ansökt verksamhet har säkerheten beräknats enligt mall från Miljösamverkan Sverige.

Miljöprövningsdelegationens sammanfattande bedömning

Det finns förvisso en påbörjad befintlig täkt några km söder om föreslagna täkt men Miljöprövningsdelegationen bedömer i första hand den aktuella ansökan. Vid en prövning av den föreslagna täkten bedömer Miljöprövningsdelegationen att lokaliseringen och verksamheten med föreslagna försiktighetsmått går att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i miljöbalken samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Sökanden kan även uppvisa ett behov av täkten. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Tillsynsmyndighet enligt miljöbalken är för närvarande Miljönämnden i Mora kommun.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med 5 och 21 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Tillsynsmyndigheten kan vid behov väcka frågan om undersökning och efterbehandling av mark- eller vattenförorening även under pågående verksamhet.

Enligt 26 kap 2 § miljöbalken ska tillsynsmyndigheten anmäla överträdelser av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till polis- eller åklagarmyndigheten, om det finns misstanke om brott.

Vid överlåtelse av täktverksamhet till någon annan juridisk eller fysisk person, måste uppgift om detta inlämnas till Länsstyrelsen samt tillsynsmyndigheten. För att täkttillståndet ska gälla krävs att den som övertar täktverksamheten ställer ekonomisk säkerhet enligt Miljöprövningsdelegationens infordran.

Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar (26 kap. 19 § miljöbalken). Den som bedriver sådan verksamhet ska lämna förslag till kontrollprogram till tillsynsmyndigheten, om denna begär det.

Bolaget är skyldigt att bedriva egenkontroll enligt förordningen SFS 1998:901.

Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll reglerar frågor om verksamhetsutövarens skyldigheter att bl.a. ha rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning m.m. för drift och kontroll hålls i gott skick, vilket ska dokumenteras (5 §).

Ansvar för att fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten ur hälso- och miljösynpunkt samt anmälningsskyldighet vid driftstörningar regleras i 6 § i förordningen.

Bolaget är skyldigt att årligen avge en miljörapport till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § miljöbalken). Innehållet i en sådan rapport regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter NFS (2006:9) om miljörapport (senast ändrade genom NFS 2008:4).

Årlig avgift ska betalas enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Avgiften bestäms i ett särskilt beslut av länsstyrelsen. Om kommunen har tillsynsansvaret för anläggningen, tar även kommunen ut en avgift för tillsynen.

Uppkommer frågor om avvikelse från de villkor som meddelats, ska tillstånd om detta begäras hos Miljöprövningsdelegationen innan avvikelse får ske. Mindre ändringar som inte innebär att olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljön kan uppkomma ska istället anmälas till tillsynsmyndigheten.

Hur man överklagar,

Detta beslut delges även genom kungörelse. Upplysningar om hur man överklagar, se bilaga.

Beslut i detta ärende har meddelats av Miljöprövningsdelegationen. I beslutet har Inger Svanström, ordförande, och Alf Turesson, miljösakkunnig, deltagit. Maria Hällmarker har varit föredragande.

Inger Svanström

Alf Turesson

Kopior till:

Mora kommun, Miljönämnden, Box 23, 794 21 ORSA

Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM

Skogsstyrelsen, Tallvägen 2, 792 52 MORA

Östnors Gemensamhetsskog Samfällighetsförening, Palmvägen 9, 792 36 MORA

Aktförvararen

Hur man överklagar - dom i mål som har överklagats till mark- och miljödomstolen

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen. Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Mark- och miljööverdomstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Mark- och miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast.

Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.